

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 20/2006 rd**

Regeringens proposition med förslag till bestämmelser om beskattning för hyrda arbetstagare från utlandet och beskattning av ersättning för arbete som betalas till begränsat skattskyldiga

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2006 en proposition med förslag till bestämmelser om beskattning för hyrda arbetstagare från utlandet och beskattning av ersättning för arbete som betalas till begränsat skattskyldiga (RP 158/2006 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Panu Pykönen och överinspektör Tuomas Anttila, finansministeriet
- överinspektör Olli Sorainen, arbetsministeriet
- äldre regeringssekreterare Juha Rossi och äldre regeringssekreterare Ari Pulkkinen, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Sari Wulff, Skattestyrelsen

- kriminalinspektör Markku Ranta-aho, Centralkriminalpolisen
- distriktschef Markku Marjamäki, Nylands arbetarskyddsdistrikt
- ekonomisk expert Helena Pentti, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitiskt ombud Ralf Sund, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- skatteexpert Leena Romppainen, Företagarna i Finland rf
- II ordförande Kyösti Suokas, Byggnadsverket r.f.
- arbetsmarknadschef Tapio Kari, Byggnadsindustrin rf
- personalchef Arto Helin, Aker Yards Oy.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Akava rf, Finlands Näringsliv, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry och Nokia NPT:s verkställande direktör Heikki Nokelainen.

PROPOSITIONEN

Det föreslås att inkomstskattelagen ändras så att som inkomst som förvärvats i Finland ska betraktas sådan löneinkomst som en arbetstagare som hyrts från utlandet till Finland förvärvat för arbete som utförs i Finland oavsett hur länge arbetstagaren vistas i Finland. Det föreslås att lagen om beskattningsförfarande ändras så att en utländsk arbetsgivare eller arbetsgivarens företrädare ska lämna uppgifter om en hyrd arbetstagare som arbetat i Finland liksom om alla arbetstagare som vistats över sex månader i Finland. Dessutom ska den som låter utföra arbete tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om det företag som hyrt ut arbetstagaren och om företrädaren för företaget när företagets första arbetstagare börjar arbeta för den som låter utföra arbete. Uppgifterna ska lämnas, om ett internationellt avtal inte hindrar att skatt uppbärs på lönen.

I denna proposition föreslås vidare att lagen om förskottsuppbörd ändras så att en begränsat skattskyldig som bedriver näringsverksamhet i Finland ska kunna införas i förskottsuppbördsregistret oavsett om denne har ett fast driftställe i Finland, då den begränsat skattskyldige har hemvist i en stat med vilken Finland har ingått avtal om undvikande av dubbelbeskattning.

Den skatt som uppbärs på ersättning för arbete som betalas till begränsat skattskyldiga ska uppgå till 13 procent. För ersättning för arbete som betalas till fysiska personer ska skatten utgöra 35 procent. Det ska vara möjligt att låta bli att uppbära källskatt på ersättning för arbete som betalas för byggnadsarbete, installations- och sammansättningsarbete, skeppsbyggnadsarbete, transportarbete samt städ-, omsorgs- och vårdarbete endast med stöd av ett källskattekort eller införande i förskottsuppbördsregistret.

Till lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst fogas dessutom en bestämmelse om hyrda arbetstagarers skyldighet att ansöka om förskott före utgången av den kalendermånad som följer efter det att arbetet i Finland inleddes, om lönebetalaren inte är skyldig att uppbära källskatt på lönen och ett internationellt avtal inte hindrar att skatten uppbärs. Vid försummelse av ansökan om förskott inom utsatt tid ska skatteförhöjning påföras.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2007. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Effektivare övervakning i kampen mot den svarta ekonomin

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har upprepade gånger framhållit att utländska företag måste föras in i förskottsuppbördsregistret och skattskyldigheten uppstå genast när arbetet i Finland inleds för att den svarta ekonomin ska kunna bekämpas och jämlika konkurrensförutsättningar tryggas. Utskottet har i sitt betänkande (AjUB 8/2005 rd) skyndat på lagförslagen i denna sak så att riksdagen kan börja behandla dem så snart riksmötet 2006 inletts. Utskottet

noterar med tillfredsställelse att riksdagen nu har tagit upp lagförslagen till behandling.

Sedan Europeiska unionen utvidgats har det blivit allt allmänare att anlita hyrd arbetskraft i synnerhet från Estland och annan utstationerad arbetskraft i Finland. Enligt beräkningar finns det årligen cirka 20 000—30 000 utstationerade arbetstagare i Finland. Det är svårt att övervaka denna arbetsform, vilket baddar för en osund konkurrens. I synnerhet inom bygg- och restaurangbranschen har det förekommit fall där skatt varken betalats till Finland eller till Estland. Det inhemska arbetet har blivit eftersatt när minimi-anställningsvillkoren i kollektivavtalen underskridits och skattefrihet rätt, vilket både de in-

hemska företagarna och arbetstagarna har lidit av. De har haft svårt att förstå varför beskattningen av utländska arbetstagare inte övervakas. Utskottet anser att de gemensamma spelregler som börjar gälla i och med lagändringarna kommer att stabilisera situationen och minska den osunda konkurrens som bedrivs med anställningsvillkor och förmånlig skattebehandling. De föreslagna åtgärderna är en central del av en åtgärdsplan genom vilken förutsättningarna för övervakningen av den svarta ekonomin ska förbättras. Propositionen hänför sig till en lagstiftningsspelplan som ska underlätta övervakningen. En del av denna plan genomfördes i slutet av senaste år genom att utländska arbetsgivare i lag ålades en skyldighet att utse en företrädare i Finland och genom att bestämmelser om personkort på byggarbetsplatser togs in i arbetarskyddslagen. För närvarande behandlas i riksdagen en proposition om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (RP 114/2006 rd). Dessutom har övervakningen effektiviserats genom att polisens och arbetarskyddsdistriktens resurser utökats. Anmälningsskyldigheterna enligt propositionen har byggts upp så att alla parter (den finländska beställaren av arbetet, den utländska arbetsgivaren och den hyrda arbetstagare som arbetar i Finland) ska gå in för att handla i strid med lagen för att det hyrda arbetet helt och hållet ska undgå övervakning. Situationen kommer således att bli mycket bättre än för närvarande och möjligheterna att låta utföra svart arbete minska. Propositionen väntas öka statens skatteintäkter och de finländska företagens benägenhet att anställa utländska arbetstagare utan mellanhänder.

Skatteavtal

Enligt propositionen ska begränsat skattskyldiga hyrda arbetstagare beskattas i Finland från och med första arbetsdagen, om det är möjligt enligt skatteavtalet. För närvarande ingår en bestämmelse som avser detta endast i skatteavtalet mellan de nordiska länderna samt i de skatteavtal som ingåtts med Estland, Lettland och Litauen. En likadan bestämmelse behövs även i de

skatteavtal som ingåtts med flera andra länder. Enligt utskottet är det nödvändigt att regeringen omedelbart skrider till åtgärder för att denna bestämmelse ska tas in åtminstone i skatteavtalen med Ryssland, Polen, Vitryssland och Ukraina. Samtidigt betonar utskottet att målet bör vara att motsvarande beskattningsregler skapas för hela EU-området.

Finland har ett avtal med de nordiska länderna om undvikande av dubbelbeskattning. Eftersom Finland inte har något motsvarande avtal med de baltiska länderna, kan det hända att förskott tas ut t.ex. hos en estnisk arbetstagare både i Finland och i Estland. Det här kan enligt utskottets mening inte anses vara sig rimligt eller ändamålsenligt, även om dubbelbeskattningen i praktiken upphävs i den slutliga beskattningen. Enligt erhållen utredning utreder finansministeriet tillsammans med Skattestyrelsen möjligheterna att undvika dubbel förskottsuppbörd i synnerhet när det gäller hyrda arbetstagare från Estland. Enligt preliminära uppgifter från Estland är det möjligt för estniska hyrda arbetstagare att få befrielse från förskottsinnehållningen i Estland när de från myndigheterna i den stat där de arbetar har fått ett intyg över att de betalar skatt i den staten. Vid behov utreds även möjligheterna att ingå ett avtal mellan staterna. Utskottet påskynar åtgärder för att undanröja dubbel förskottsinnehållning.

Myndighetssamarbete och trygghet av information

För att lagändringarna ska gynna övervakningen av den svarta ekonomin och missbruket av arbetskraft måste arbetarskyddsmyndigheterna effektivt få uppgifter ur skatteförvaltningens register. Detta är nödvändigt för att arbetarskyddsmyndigheterna i praktiken ska kunna övervaka att en hyrd arbetstages löner har betalats ut korrekt. Utskottet ser det som viktigt att nödvändiga ändringar görs i lagstiftningen så att arbetarskyddsmyndigheterna kommer åt att bläddra i skatteförvaltningens registeruppgifter.

Skatteförvaltningens registeruppgifter ger nya möjligheter även när det gäller att föra sta-

tistik över och följa upp rörligheten bland utländsk arbetskraft i Finland. Bristen på information om arbetstagare som kommit till Finland från EU-länder har gjort det svårt att bereda och verkställa en arbetsbaserad invandrarpolitik. Riksdagen har i flera sammanhang (bl.a. AjUB 1/2006 rd, FvUU 15/2006 rd, AjUB 3/2006 rd) krävt att statistikföringen och uppföljningen utökas.

I syfte att främja uppföljningen av rörligheten bland arbetskraften bör arbetsministeriet regelbundet få statistiska uppgifter om de utländska hyrda arbetstagare som skatteförvaltningen registrerat och om utstationerade arbetstagare som vistats mer än 6 månader i Finland samt om deras arbetsgivare. Arbetsministeriet har föreslagit att det till lagstiftningen fogas en bestämmelse som ger arbetsministeriet rätt att varje månad avgiftsfritt få statistik över arbete som utförs av de hyrda arbetstagare som avses i 10 § 4 c-punkten i inkomstskattelagen och andra utstationerade arbetstagare, arbetsgivare samt dem som låtit utföra arbetet. Utskottet omfattar arbetsministeriets förslag och ser det som viktigt att bestämmelsen fås in i lagstiftningen.

Finansministeriet har i sitt bemötande förhållit sig positivt till att bestämmelserna om informationsutbytet mellan myndigheterna ska utvecklas, men har ansett att en ändring av bestämmelserna kräver noggrannare beredning, där man går igenom bl.a. vem som får uppgifter, vilka uppgifter som lämnas ut, hur uppgifterna lämnas ut samt till vilket ändamål uppgifterna används. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att de nödvändiga lagändringarna bör genomföras så snart som möjligt.

Beställarens skyldighet att lämna ut uppgifter

Enligt propositionen ska den som låter utföra arbete, när arbetet utförs av arbetstagare som hyrts från ett utländskt företag, vara skyldig att ge skatteförvaltningen kontakt- och identifieringsuppgifter om den företrädare som det aktuella utländska företaget stationerat i Finland samt kontakt- och identifieringsuppgifter om det utstationerade företaget. Skyldigheten att lämna

ut uppgifter ska gälla arbetstagare som kommer från Estland, Lettland, Litauen och de nordiska länderna.

I samband med utfrågningen i utskottet har en del av de sakkunniga ansett att finländska företag inte genom lag med hot om sanktioner ska åläggas en skyldighet att lämna ut uppgifter om någonting som de inte nödvändigtvis har någon information om. Under dessa omständigheter har de föreslagit att propositionen inte ska genomföras till den del den gäller straffbarhet för försummelse av den skyldighet att lämna ut uppgifter som företrädaren för ett utländskt företag har.

I samband med regeringspropositionen som gäller beställarens ansvar är avsikten att beställaren i lag ska åläggas en tämligen omfattande skyldighet att redovisa för att ett utländskt företag i egenskap av avtalspartner har fullgjort sina lagenliga skyldigheter. Att utse en företrädare är enligt lagstiftningen i Finland en central skyldighet som det utländska företaget bör fullgöra. Utskottet anser att skyldigheten enligt propositionen att lämna ut uppgifter om företrädaren harmonierar med de övriga skyldigheter som ingår i lagstiftningshelheten.

Källskattekortets tillförlitlighet

Vid utfrågningen i utskottet har många sakkunniga, bl.a. centralkriminalpolisen, påpekat att det är lätt att missbruka källskattekortet i dess nuvarande form. Utskottet anser det viktigt att källskattekortet görs mera tillförlitligt genom att det ändras så att möjligheterna att förfälska det minskar.

Anvisningar för tillämpningen av lagstiftningen

Bestämmelserna i lagförslagen är komplicerade och en stor del av aktörerna kan ha svårigheter att förstå dem. Lagarna behöver backas upp av välgjorda anvisningar från Skattestyrelsen, vilka skall vara tillgängliga när lagen träder i kraft. Anvisningarna skall finnas förutom på de inhemska språken och engelska även på flera andra språk. Behovet av anvisningar är särskilt stort, eftersom lagstiftningsändringen gäller ut-

ländska aktörer som kommer till Finland och som på basis av en relativt kort verksamhetsperiod ska lämna olika uppgifter till myndigheterna.

Lagstiftningens ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2007. Ändringen av inkomstskattelagen tillämpas på löneinkomst som förvärvats efter ingången av 2007 och ändringen i lagen om beskattningsförfarande på uppgifter som lämnas för 2007. Bestämmelsen om anmälan som ska lämnas om att en hyrd arbetstagare inlett arbete tillämpas på arbete som inleds efter 1.7.2007. Bestämmelsen om företag som hyr ut arbetstagare och deras företrädare tillämpas på beställning av arbete som görs efter 1.1.2007. Uppgifterna bör lämnas till skatteförvaltningen första gången senast 31.8.2007.

Utskottet ser det som viktigt att lagarna sätts i kraft så snart som möjligt för att övervakningen ska kunna förbättras. Utskottet anser emellertid att anvisningarna i saken bör vara färdiga och att information om lagstiftningen bör hinna ges på behörigt vis innan lagen träder i kraft. Enligt utskottet är det viktigt att finansutskottet ytterligare prövar om det finns skäl att skjuta upp lagarnas ikraftträdande med några månader.

Uppföljning av hur lagstiftningen fungerar

Utskottet betonar att man noggrant bör följa hur lagstiftningen fungerar i praktiken och att man bör se till att skatteförvaltningen har tillräckliga resurser för de anvisningar och den rådgivning som behövs. Nyttan av lagstiftningen i kampen mot den svarta ekonomin är till stor del beroende av att skatteförvaltningen har tillräckliga resurser för övervakning.

I samband med utskottsbehandlingen har man fäst uppmärksamhet vid att anmälningsskyldigheterna för den som låter utföra arbete och den

utländska arbetsgivaren endast gäller arbetssituationer där Finland har beskattningsrätt. I syfte att effektivisera övervakningen har föreslagits att anmälningarna alltid bör göras oberoende av om Finland har beskattningsrätt. Antalet anmälningar skulle i det fallet vara det mångdubbla jämfört med vad som nu föreslås. I det här skedet har finansministeriet inte ansett att det finns skäl att utvidga skyldigheten att lämna uppgifter. Enligt utskottet är det viktigt att man följer hur lagstiftningen fungerar och hur effektiv den är och vid behov skrider till åtgärder.

Utskottet ser det som viktigt att det även följs upp vilka konsekvenser lagstiftningen har för tillgången på arbetskraft och att arbetskraftsmyndigheterna bistår i situationer som ansluter sig till anskaffningen av arbetskraft så att bristen på arbetskraft inte orsakar företagen oskäliga svårigheter och beställningarna går till utlandet. Samtidigt pekar utskottet på de problematiska konsekvenser skattemyndigheternas lösningar i frågan om dagtraktamenten för personer på arbetskommendering har haft för rörligheten bland arbetskraften. T.ex. tillgången på inhemsk arbetskraft till varven i sydvästra Finland har klart försämrats som ett resultat av lösningarna. De s.k. kommenderingsmännen är en typisk arbetstagargrupp som på grund av jobbet måste bo borta från hemorten under en del av tiden. Enligt gällande bestämmelser och tolkningarna av dem kan dessa kostnader inte alltid kompenseras med dagtraktamenten. Utskottet ser det som viktigt att det utreds vilka möjligheterna är att skapa en skatteteknisk stödform, med hjälp av vilken de extra kostnader som uppstår på grund av boende på två orter kan beaktas bättre än vad nu är fallet.

Utlåtande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att finansutskottet beaktar vad som sagts ovan.

AjUU 20/2006 rd — RP 158/2006 rd

Helsingfors den 27 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Susanna Haapoja /cent
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Terhi Peltokorpi /cent

Leena Rauhala /kd
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
ers. Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

AVVIKANDE MENING

Motivering

I samband med expertutfrågningen har en del sakkunniga påpekat att finländska företag inte borde åläggas informationsskyldighet under hot om sanktioner beträffande sådant som företaget inte självständigt kan informera sig om. I arbetsministeriets yttrande påpekas dessutom att när ärendet undergick trepartsberedning kom man uttryckligen överens om att representanterna inte ska åläggas lagstadgade skyldigheter som sanktioneras. Inte heller arbetsministeriets ULTEVA II-arbetsgrupp stod bakom den ändring av skattelagstiftningen som nu ingår i propositionen. Följaktligen har arbetsministeriet, Företagarna i Finland och Finlands näringsliv EK föreslagit att propositionen inte förverkligas i den

föreslagna formen när det gäller straffbarhet för underlåtelse att uppfylla informationsskyldigheten.

Ståndpunkt

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi, att utskottet i motiveringen borde ha uttalande följande:

Utskottet anser att finansutskottet ännu bör överväga om straffbarheten för en representant att försumma informationsskyldigheten står i samklang med de övriga föpliktelser som lagregleringen medför.

Helsingfors den 27 oktober 2006

Leena Rauhala /kd
Anne Holmlund /saml